

SPOR BİLİMLERİNDE REKREASYON BÖLÜMÜNÜN FİZİKSEL UYGUNLUK VE SAĞLIKLI YAŞAM BÖLÜMÜNE DÖNÜŞTÜRÜLMESİ

Mehmet Akif ZIYAGIL

Ekonomi, eğitim ve turizm gibi farklı boyutlarda değerlendirilen rekreasyon kavramının anlamı, spor bilimleri temel alanı ile fiziksel aktivite, egzersiz ve sportif etkinliklerin araç olarak kullanıldığı serbest zaman etkinlikleri kapsamında değerlendirilmelidir. Diğer bir ifade ile spor bilimleri açısından rekreasyon, sağlık problemleri olan ve olmayan insanların serbest zamanlarında gönüllü olarak katıldığı, yapmaktan zevk aldığı ve insana fiziksel, zihinsel, ruhsal ve sosyal yarar sağlayan egzersiz, fiziksel ve sportif etkinliklere katılımıdır. Spor Bilimleri Temel alanında beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümünün yaklaşık 17 milyonluk, Antrenörlük Bölümünün 1 milyonluk kitleye yönelik hizmet verdiği varsayıldığında (rekreasyonel sporlar hariç), sağlık ve fiziksel uygunluk bölümlerinin toplumun tamamına hitap ettiği bilinmelidir. Şimdiye kadar birçok üniversitede Spor Bilimleri Fakültesi (SBF) veya Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulları (BESYO) bünyesinde açılan çok belirgin hedefleri olmayan ve temel görevleri veya mesleki yeterlilikleri yeterince tanımlanmamış rekreasyon bölümleri ülkemize yeterince yarar sağlamamaktadır.

Sağlık ve fiziksel uygunluk alanını spor bilimlerinin diğer alanlarından ayıran en belirgin özelliği, spor kulüplerinden stüdyo ve fitnes salonlarına, dans salonlarından gençlik merkezlerine, birçok alanda ortaya çıkan toplumun ideal sağlığının ve fiziksel uygunluğunun gelişimine yönelik hizmet talebinin ortaya çıkmasıdır. Gün geçtikçe toplumun artan talebini nitelikli şekilde karşılayacak planlama, organize olma, yürütme, değerlendirme, yeniden planlama, kendini yansıtma, sürekli araştırma ve öğrenme becerileri sergileyen mezunların yetiştirilmesi sağlık ve fiziksel uygunluk alanının temel hedefi olmalıdır.

Anayasa'nın 59. Maddesinde belirtildiği gibi **“Devlet, her yaştaki Türk vatandaşlarının beden ve ruh sağlığını geliştirecek tedbirleri alır, sporun kitlelere yayılmasını teşvik eder. Devlet başarılı sporcuyla korur”** anlayışı doğrultusunda son elli dokuz yılda Türkiye Cumhuriyeti Hükümetlerince **“kitle sporunun yay-**

yapılanmasının bu bölümlerin yüksek kalitede hizmet veren profesyonellerin yetiştirilmesine katkıda bulunacağı ümit edilebilir.

Sonuç

Uluslararası müsabaka ve yarışmalarda başarılı olacak etkili ulusal spor sisteminin temelini sağlıklı yaşam ve fiziksel uygunluk için toplumda çok sayıda insanın fiziksel ve sportif etkinlikleri katılımı oluşturmaktadır. Bu temel görev Herkes için Spor Federasyonu hariç, Spor Genel Müdürlüğü çatısı altında yer alan ve almayan spor federasyonlarında sadece performans sporuna yönelimi neticesinde yeterince önemsenmemiştir. Dünyada ise, spor federasyonları yarışma ve kazanmanın ötesinde “herkes için spor” yaklaşımı kabul etmiş ve faaliyet programlarına almıştır.

Bugün Avrupa Birliği ülkeleri, *Spor Biliminde Avrupa Yüksek Öğretim Yapısının Uyumlaştırılması* (Aligning a European Higher Education Structure in Sport Science, AEHESIS) kapsamında “fiziksel uygunluk ve sağlıklı yaşam” eğitiminde yeni bir yapı oluşturmuştur. Bu yapı, sadece Avrupa Birliği Ülkeleri için değil; Türkiye için de “fiziksel uygunluk ve sağlıklı yaşam eğitmenliği” eğitiminin niteliklerinin belirlenmesinde referans noktası olmuştur. Yükseköğretim Kurumunun görevlendireceği spor bilimleri öğretim üyelerinden oluşan bir komisyonun liderliğinde SBF ve BESYO’lardan ilgili spor bilimcilerin katılımı ile mevcut rekreasyon bölümlerinin fiziksel uygunluk ve sağlıklı yaşam bölümlerinin dönüştürülmesi süreci tamamlanabilir. Avrupa Birliği Üyesi olma beklentisi içerisindeki Antrenörlük bölümünde önerildiği gibi (Ziyagil ve Sevimli, 2013) Türkiye, kendi “fiziksel uygunluk ve sağlıklı yaşam” alanındaki serbest zaman eğitmenleri ve uzmanlarının niteliklerini dünya ve Avrupa Birliği Standartlarına uygun hale getirmelidir.

KAYNAKLAR

- Alkan, C. ve Teker, N. (1992).** Programlı Öğretim: Değişik Teknolojiler ve Türkiye’deki Uygulama A.Ü. Eğitim Bilimleri fakültesi Yayınları No: 169, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara.
- Bottenburg, M. (2011).** Sport participation in the EU: trends and differences, p.19.
- Crespo, M. (2008).** The European framework for the recognition of coaching competence and qualifications. International Coaching Conference, London.
- Duffy, P. (2006).** Sport Coaching. In: Petry, K., Froberg, K. & Madella, A. (Ed.) (2006) Thematic Network Project AEHES/S - Report of the Third Year. Cologne: IESF.
- Goldschmid, B. and Goldschmid, M.L. (1973).** Modular Instruction in Higher Education: A Review. Higher Education 2 (1973) 15-32.
- Hoffman, S.J. (2011).** *Careers in Sport, Fitness, and Exercise*, (Shirl J. Hoffman as Project Coordinator of American Kinesiology Association). Human Kinetics Publishing, pp. 1-115.

- Petry, K. & Froberg, K. (2006).** Overview of the project. In: Petry, K., Froberg, 5. K. & Madella, A. (2006). Thematic Network Project AEHESIS - Report of the Third Year. Cologne.
- T.C. Anayasası (1982).** IX. Bölüm, Gençlik ve spor. Madde 59.
- Zorba, E., Cerit, E., Gümüřdađ, H., ve Evli, M.(2013).** Rekreasyon bölümlerinin tercih edilme nedenleri ve bölüm đrencilerinin beklentilerinin araştırılması. Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi. 8(3).
- Ziyagil, M.A. ve Sevimli, D. (2013).** Avrupa birliği ile uyum sürecinde yükseköğretimde antrenörlük eğitiminin yeniden yapılanması, Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, Vol 15:1,9-28.